

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/13
6098 S. TBK/146

T.C
YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/242
Karar No. 2025/11284
Tarihi: 03.07.2025

- ÖLÜMLÜ İŞ KAZASINDAN DOĞAN MADDİ MANEVİ TAZMİNAT DAVALARINDA ZAMAN AŞIMI SÜRESİ
- ZAMANAŞIMININ KURAL OLARAK ÖLÜM TARİHİNDEN İTİBAREN ON YIL OLDUĞU
- TÜZEL KİŞİ CEZA DAVASINDA SANIK OLMAYACAĞI İÇİN CEZA ZAMANAŞIMI SÜRELERİNİN UYGULANAMAYACAĞI

ÖZETİ: İş kazası sonucu vefat nedeniyle uğranılan zararın giderilmesi amacıyla açılan maddi ve manevi tazminat davalarında; zamanaşımı süresi gerek olay tarihinde yürürlükte bulunan Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi ve gerekse yürürlükteki 6098 sayılı Kanun'un 146. maddesi gereğince kural olarak ölüm tarihten itibaren 10 yıldır.

(...)

Yürürlükten kaldırılan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 465. maddesine göre uzamış (ceza) zamanaşımı, bazı koşullarda, tüzel kişilere uygulanabileceği düzenlenmişti. Söz konusu maddede “Bir kimsenin veya bir şirketin hizmetinde bulunanlar tarafından görev ve hizmet sırasında işlenen TCK.455-459. maddelerindeki suçlardan dolayı hükmedilecek tazminattan o kimse ve şirket malca sorumlu” tutulabilir şeklinde düzenleme mevcuttu. Kanunun bu hükmüne göre suç sayılır eylemi işleyen “çalışanlar” ile malca sorumlu ”çalıştıran” gerçek ve tüzel kişiler

hakkında aynı zamanaşımı (uzamış ceza zamanaşımı) süresi uygulanabilmekteydi. Ancak5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda eski 465.madde benzeri bir hükme yer verilmemiştir; üstelik yeni TCK. 20.maddesi 2.fıkrasında “Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz” denilerek kesin bir sınır çizilmiştir. Somut olayın incelenmesine gelince: yukarıda yapılan açıklamalar gereğince davaya konu iş kazasının 11.08.2009 tarihinde gerçekleştiği, davanın ise10 yıllık sürenin geçmesinden sonra 05.09.2022 tarihinde açıldığı, her ne kadar Mahkemece gerekçesinde yukarıda açıklanan ceza zamanaşımı süresinin 15 yıl olarak belirlendiği gerekçesiyle davanın zamanaşımına uğramadığı belirtilerek karar tesis edilmiş ise de davalıların tüzel kişiliğe haiz olduğu ceza soruşturma veya kovuşturma aşamasında suçun öznesi olarak fail konumunda bulunamayacakları bu yönüyle de ceza zamanaşımı süresinin davalılar yönünden uygulanamayacağı göz ardı edilmesi hatalıdır . Ne var ki temyize gelen davalılardan Aras Elektrik firmasının zamanaşımına ilişkin itiraz istinaf dilekçesinde ileri sürülmemle temyiz ile bu itirazının artık ileri sürülemeyeceğinin gözetilmesi gerektiği de açıktır.

Taraflar arasındaki iş kazasından kaynaklanan manevi tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda, İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalılar Aras Elektrik Dağıtım A.Ş., Makyol İnşaat Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş. ve Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalılar Aras Elektrik Dağıtım A.Ş., Makyol İnşaat Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş. ve Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi vekilleri tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Semra Şiner tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacılar vekili dava dilekçesi ile müvekkillerinin murisi Mustafa Durur'un greyder operatörü olarak çalışmakta iken, Erzurum ili İspir ilçesinde devam

etmekte olan Yedigöl-Aksu Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali inşaatı yapım çalışması sırasında 11.08.2009 tarihinde saat 09:30 sıralarında döküm sahasında kamyonları yönlendirirken toprak boşaltan kamyonun yanına gidip kamyonun damperinin havada yüksek gerilim hattına temas etmesi sonucu kamyonunun dikiz aynasına eli ile temas ettiği anda elektrik çarpması sonucu hayatını kaybettiğini, bu iş kazasına ilişkin maddi tazminat talepli İstanbul 5. İş Mahkemesinin 2010/419 Esas, 2016/325 Karar sayılı ilamının Yargıtay 21.Hukuk Dairesinin 2017/3444 Esas, 2019/3031 Karar sayılı ilamıyla düzeltilerek onaylandığını, yaşanan kazada davalıların müteselsilen kusurlarının ve sorumluluklarının bulunduğunu, müvekkillerinin bu durumdan dolayı manevi zarara uğradıklarını belirterek manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

II. CEVAP

Davalılar, davanın reddini talep etmiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararında özetle, davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar Aras Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Makyol İnşaat Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş., Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. İstinaf Sebepleri

Davalı Makyol şirket vekili istinaf dilekçesi ile adi ortaklığa karşı ikame edilmiş davada taraf teşkili sağlanmadan karar verildiğinden davanın usulden reddi gerektiğini, müvekkili şirketin savunma hakkı ihlal edilerek ön inceleme duruşmasında delil ve tanık bildirme taleplerinin reddine karar verildiğini, hak düşürücü süre ve zamanaşımı itirazlarının değerlendirilmediğini, davanın kazadan 13 yıl sonra açıldığını, yetkisizlik itirazları hakkında karar verilmediğini, ceza dosyasının bekletici mesele yapılması taleplerinin değerlendirilmediğini, İspir Asliye Ceza Mahkemesinin 2021/259 Esas sayılı dosyasının henüz derdest olduğunu, kusur raporu alınmaksızın hüküm kurulmasının hatalı olduğunu, kaza murisin kendi kusuru nedeniyle gerçekleştiğinden illiyet bağının ortadan kalktığını, kendilerine kusur izafe edilemeyeceğini, kazanın gerçekleşmesinde kaçınılmazlık faktörünün söz konusu olduğunu, davacılar lehine hükmedilen manevi tazminatın fahiş olduğunu, ıslahla manevi tazminat talebinin ileri sürülemeyeceğini ve artırılmayacağını, İstanbul 5. İş Mahkemesinin 2010/419 Esas sayılı dosyasında 370.000 TL manevi tazminat talep ettikleri halde iş bu davada 450.000 TL talep etmelerinin hatalı olduğunu, hükmedilen manevi tazminatın fahiş olduğunu, kararın gerekçesiz olduğunu ileri sürmüştür.

Davalı Aras şirket vekili istinaf dilekçesi ile kazaya ilişkin herhangi bir sorumluluklarının bulunmadığını, kazanın meydana geldiği yerin diğer davalı Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin HES Barajı yaptığı alan olup bu alanda müvekkil şirkete ait bir nakil hattı bulunmadığını, müteveffanın kendi işçileri olmadığını, HES projesi uygulama alanının EPDK tarafından diğer davalı şirketlere tahsis edilmiş bir alan olduğunu, müteveffanın kazada asli kusurlu olduğunu, illiyet bağının ortadan kalktığını, kendilerine kusur yüklenemeyeceğini, davanın husumet yönünden reddi gerektiğini, hükmedilen manevi tazminatın fahiş olduğunu ileri sürmüştür.

Davalı Yedigöl şirket vekili istinaf dilekçesi ile zamanaşımı itirazlarının dikkate alınmadığını, davanın husumet yönünden reddi gerektiğini, müteveffanın kendi işçileri olmadığını, tüm sorumluluğun yüklenici firma Makyol'a ait olduğunu, kazanın tamamen müteveffanın kusuru ile gerçekleştiğini, illiyet bağının ortadan kalktığını, manevi tazminat taleplerinin reddi gerektiğini, fahiş miktarda manevi tazminata hükmedildiğini ileri sürmüştür.

C. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın kısmen kabulüne dair İlk Derece Mahkemesinin vakıa ve hukuki değerlendirmesinde, usul ve esas yönünden kanuna aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, yerinde görülmeyen davalılar vekillerinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalılar Aras Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi, Makyol İnşaat Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş., Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi vekilleri temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

1.Davalı Aras Elektrik firması sunmuş olduğu temyiz dilekçesi ile istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü itirazlarını yinelemek suretiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

2.Davalı Makyol firması vekili sunmuş olduğu temyiz dilekçesi ile istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü itirazlarını yinelemek suretiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

3.Davalı Yedigöl firması vekili sunmuş olduğu temyiz dilekçesi ile istinaf dilekçesinde ileri sürdüğü itirazlarını yinelemek suretiyle Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılmasına, İlk Derece Mahkemesi kararının bozulmasına karar verilmesini talep etmiştir.

C. Gerekçe

1. Uyuşmazlık ve Hukuki Nitelendirme

Uyuşmazlık iş kazasından kaynaklanan manevi tazminat istemlerine ilişkindir.

2. İlgili Hukuk

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369. maddesinin birinci fıkrası ile 371. maddesi, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 13, 16, 20 ve 21.maddeleri ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77. maddesi

3. Değerlendirme

Dosya kapsamındaki kayıt ve belgelerden; davacıların murisi Mustafa Durur'un Davalı İsmil İnş. Maden Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti.'de greyder operatörü olarak çalışmakta iken, Erzurum ili İspir ilçesinde devam etmekte olan Yedigöl-Aksu Regülatörü ve Hidroelektrik Santrali inşaatı yapım çalışması sırasında 11.08.2009 tarihinde saat 09:30 sıralarında döküm sahasında kamyonları yönlendirdiği sırada Levent Çetin'in kullandığı, 06-JB-007 Plakalı kamyonun yanına gittiği, kamyonun damperinin kaldırıldığı sırada buldukları yerin 4,9 m yukarısından geçmekte olan Enerji Nakil Hattına kamyon damperinin temas etmesi sonucu bu sırada kamyonun ayna aksamına temas etmekte olan M. D.'un elektrik akımına kapılarak vefat etmesi şeklinde gerçekleştiği işçi M. D'un mirasçıları olan davacılar tarafından aynı davalılara karşı açılan maddi tazminat istemli davanın İstanbul 5.İş Mahkemesinin 2010/419 Esas, 2016/325 Karar sayılı dosyasında görüldüğü, yapılan yargılama sırasında alınan 08.10.2015 tarihli kusura ilişkin bilirkişi raporu doğrultusunda davalı Yedigöl Hidroelektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin %15 oranında kusurlu olduğu, bu kusurun %1'nin şantiye şefi E. Ö'a ait olduğu , kalan %14 kusurun şirketin doğrudan kusuru olduğu, davalı Makyol -İsmil Ortak Girişiminin %20 oranında kusurlu olduğu, ancak bu kusurun %1 nin proje müdürü A Ş.'ye ait olduğu, kalan %19 kusurun şirketin doğrudan kusuru olduğu, davalı İsmil İnşaat Maden Nakliyat San. ve Tic. Ltd. Şti. nin %50 oranında kusurlu olduğu ancak bu kusurun %1 nin şantiye şefi M. D'e ait olduğu kalan %49 kusurun şirketin doğrudan kusuru olduğu, davalı Aras Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin %10 oranında kusurlu olduğu, mütefeva işçi M. D'un %5 oranında kusurlu olduklarının kabul edildiği,ve davacılar lehine toplamda 416.875,90 TL maddi tazminatın kaza tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte tahsiline hükmedildiği, verilen kararın Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin 16.04.2019 tarihli 2017/3433 Esas, 2019/3031 Karar sayılı ilamı ile onanarak kesinleştiği, olaya ilişkin İspir Asliye Ceza Mahkemesinin 2010/9 E. sayılı dosyası ile asıl işveren Yedigöl Hidroelektrik Üretim A.Ş.'nin teknik sorumlusu, alt işveren iş ortaklığı Makyol İnş. San. Tur. A.Ş. ve İsmil İnş. Maden San. ve Tic. Ltd. Şti'nin teknik sorumlusu, İsmil İnş. Maden San. Ltd. Şti.'nin şantiye şefi ile L. Ç. hakkında taksirle ölüme sebebiyet vermektan dolayı ceza davası açıldığı, Mahkemenin 2012/17 sayılı kararı ile sanık L. Ç'in beraatine, diğer sanıklar E. Ö, M. D, A. Ş'nin cezalandırılmasına karar verildiği, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 2013/21521 E. 2014/10497 K. sayılı dosyası ile sanık

L.Ç hakkındaki hükmün onanmasına, diğer sanıklarının temyiz itirazlarının reddi ile, sanıkların çalışma sahasında bulunan yüksek gerilim hatlarının yarattığı tehlikeden haberdar oldukları halde çalışmayı sonlandırmayıp, gerekli önlemlerin alınmasını sağlamamak suretiyle asli kusurlu oldukları, asli kusurlu sanıklar hakkında temel ceza tayini sırasında asgari haddten uzaklaşılması gerektiğinin gözetilmemesi sebebiyle bozulmasına karar verildiği, yeniden yapılan yargılama sonucunda verilen kararın Yargıtay incelemesinde olduğu, Mahkemece iş bu temyize konu dava dosyasında tarafları ve konusu aynı olan kesinleşen İstanbul 5.İş Mahkemesinin 2010/419 Esas, 2016/325 Karar sayılı dosyasında belirlenen kusur durumu iş bu dosya bakımından kesin delil teşkil ettiğini belirtmek suretiyle davalıların kusura ve husumete ilişkin itirazlarının yerinde olmadığı kanaatiyle davalılar aleyhine manevi tazminata hükmolunduğu, davalılar Aras Elektrik, Makyol ve Yedigöl Hidroelektrik şirketleri cevap dilekçelerinde yasal sürede zamanaşımı itirazında bulunmuş olup Mahkemece zararlandırıcı hadisesinin aynı zamanda olay tarihinde yürürlükte bulunan 5237 sayılı TCK'nun 85. maddesinde belirtilen taksirle ölüme neden olma suçunu oluşturduğu ve aynı Kanun'un66/1-e ve 67/4. maddelerinde belirtilen uzamış ceza zamanaşımı süresinin uygulanması gerektiği, bu uzamış zamanaşımı süresinin ise 15 yıl olduğu, buna göre dava tarihi itibarıyla zamanaşımı süresinin henüz dolmadığı gerekçesine dayanmak suretiyle davalıların zamanaşımına ilişkin savunmalarının ise reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Davanın tüm davalılar açısından yasal zamanaşımı süresinde açılıp açılmadığına yönelik temyiz itirazlarının incelenmesinde;

İş kazası sonucu vefat nedeniyle uğranılan zararın giderilmesi amacıyla açılan maddi ve manevi tazminat davalarında; zamanaşımı süresi gerek olay tarihinde yürürlükte bulunan Borçlar Kanunu'nun 125. maddesi ve gerekse yürürlükteki 6098 sayılı Kanun'un 146. maddesi gereğince kural olarak ölüm tarihten itibaren 10 yıldır.

Öte yandan ,Özel kanunlarda haksız eylem için başka bir zamanaşımı süresi tayin edilmiş olmadıkça, haksız eylemden doğan maddi ve manevi zararların tazmini için açılacak davalarda BK'nun 60. maddesinde öngörülen zamanaşımı uygulanmak gerekir. TCK'nda öngörülen uzamış ceza zamanaşımının davalıların tüzel kişiliğe haiz olması nedeniyle uygulanıp uygulanmayacağı noktasında ise ;

Yürürlükten kaldırılan 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 465. maddesine göre uzamış (ceza) zamanaşımı, bazı koşullarda, tüzel kişilere uygulanabileceği düzenlenmişti. Söz konusu maddede “Bir kimsenin veya bir şirketin hizmetinde bulunanlar tarafından görev ve hizmet sırasında işlenen TCK.455-459. maddelerindeki suçlardan dolayı hükmedilecek tazminattan o kimse ve şirket malca sorumlu” tutulabilir şeklinde düzenleme mevcuttu. Kanunun bu hükmüne göre suç sayılır eylemi işleyen “çalışanlar” ile malca sorumlu ”çalıştıran” gerçek ve tüzel kişiler hakkında aynı zamanaşımı (uzamış ceza zamanaşımı) süresi uygulanabilmekteydi. Ancak5237 sayılı Yeni Türk Ceza Kanunu'nda eski 465.madde benzeri bir hükme yer verilmemiş; üstelik yeni TCK. 20.maddesi

2.fıkrasında “Tüzel kişiler hakkında ceza yaptırımını uygulanamaz” denilerek kesin bir sınır çizilmiştir.

Somut olayın incelenmesine gelince: yukarıda yapılan açıklamalar gereğince davaya konu iş kazasının 11.08.2009 tarihinde gerçekleştiği, davanın ise 10 yıllık sürenin geçmesinden sonra 05.09.2022 tarihinde açıldığı, her ne kadar Mahkemece gerekçesinde yukarıda açıklanan ceza zamaşımını süresinin 15 yıl olarak belirlendiği gerekçesiyle davanın zamaşımına uğramadığı belirtilerek karar tesis edilmiş ise de davalıların tüzel kişiliğe haiz olduğu ceza soruşturma veya kovuşturma aşamasında suçun öznesi olarak fail konumunda bulunamayacakları bu yönüyle de ceza zamaşımını süresinin davalılar yönünden uygulanamayacağına göz ardı edilmesi hatalıdır . Ne var ki temyize gelen davalılardan Aras Elektrik firmasınınca zamaşımına ilişkin itiraz istinaf dilekçesinde ileri sürülmemekle temyiz ile bu itirazının artık ileri sürülemeyeceğinin gözetilmesi gerektiği de açıktır.

Mahkemece yapılacak iş, temyize gelen davalılar Makyol firması ile Yedigöl Elektrik firmaları yönünden davanın zamaşımına uğrayıp uğramadığı yönünden usulüne uygun değerlendirme yapmak suretiyle karar vermektir ibarettir.

O halde davalılar vekillerinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve bu aşamada bozma sebebine göre temyiz itirazlarının sair yönleri incelenmeksizin, İlk Derece Mahkemesi kararı bozulmalıdır .

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle,

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgililere iadesine,

Davalılar temyiz edenlerin sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

03.07.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.